

Uddannelsen af fuldmægtige i Justitsministeriets departement

Ansættelse i Justitsministeriets departement sker normalt med henblik på senere ansættelse som dommer eller ansættelse i en administrativ chefstilling. Uddannelsen er derfor tilrettelagt med henblik på at kvalificere fuldmægtigene til et sådant videre karriereforløb.

Efter ansættelse gør fuldmægtigen tjeneste i forskellige kontorer eller afdelinger i departementet. Departementets fuldmægtige beskæftiger sig med forskelligartede sagsområder og sagstyper, der hører under Justitsministeriets ressort. Det drejer sig bl.a. om opgaver af administrativ karakter, sagsbehandlingsopgaver samt regelforberedende og regelfast-sættende arbejde.

Denne uddannelse suppleres med en ca. 2 årig udstationering, tidligere som dommer- eller politifuldmægtig, nu som dommerfuldmægtig.

Sideløbende med arbejdet i departementet har fuldmægtigen deltidsarbejde i enheder inden for domstolene, politiet eller anklagemyndigheden, som medhjælper hos en statsadvokat og som konstitueret dommer ved en byret.

Der gennemføres årlige medarbejdersamtaler mellem kontorcheferne og de enkelte fuldmægtige, hvor fuldmægtigenes kvalifikationer og arbejdssituation samt ønsker og forventninger drøftes. Forud for samtaler med fuldmægtige med indtil 6-7 års anciennitet afgiver chefen en skriftlig udtalelse om den pågældendes kvalifikationer. Også i forbindelse med udstationeringer ved domstolene og politiet afgives en udtalelse om fuldmægtigens tjeneste under udstationeringsperioden.

Efter typisk 10-12 års ansættelse har en del fuldmægtige traditionelt søgt og opnået ansættelse som dommere i Københavns Byret, de fleste efter at have været konstitueret i byretten. Andre er blevet ansat i administrative chefstillinger, hvorfra nogle – efter en forudgående konstitution i landsretten – er blevet udnævnt til dommere i Østre eller Vestre Landsret.

2.1.3. Retsplejelovens betingelser for udnævnelse til dommer

Dommere skal være juridiske kandidater, jf. retsplejelovens § 42, stk. 3. Et krav herom har eksisteret siden 1736.

Efter retsplejelovens § 43, stk. 1, kræves til beskikkelse som højesteretsdommer i reglen, at den pågældende i 3 år har været landsdommer, præsident for Københavns Byret, præsident for retten i Århus, Odense, Ålborg eller Roskilde, præsident eller vicepræsident i Sø- og Handelsretten, rigsadvokat, advo-

kat med møderet for Højesteret, departementschef eller universitetslærer i lovkyndighed. Før nogen kan beskikkes til højesteretsdommer, skal han først have godtgjort sin dygtighed til at have sæde i retten ved som prøve at votere først i mindst 4 sager, af hvilke mindst den ene skal være borgerlig, jf. § 43, stk. 2.

Til landsdommer kan i reglen kun beskikkes en person, der enten opfylder betingelserne for udnævnelse til højesteretsdommer eller i 3 år har været byretsdommer, politimester, statsadvokat, advokat med møderet for landsret eller ansat i centraladministrationen som fuldmægtig eller i højere stilling, jf. § 43, stk. 3.

Der er ikke herudover fastsat krav til dommeres uddannelse eller forudgående virksomhed. Der er således ikke for byrets- og landsdommernes vedkommende et lovmæssigt krav om aflæggelse af en prøve som betingelse for udnævnelse til dommer, men i praksis udnævnes ingen til byrets- eller landsdommer uden at have været afprøvet i en af landsretterne eller Københavns Byret som konstitueret dommer, jf. pkt. 2.1.2. ovenfor.

Af retsplejelovens § 52 fremgår endvidere, at ansættelse som dommerfuldmægtig kræver, at den pågældende har bestået juridisk embedseksamen.

2.1.4. Den nuværende rekruttering til domstolene

Der var pr. 1. januar 1996 315 dommerstillinger, 11 faste konstitutionsstillinger, 125 retsassessorer, 5 justitssekretærer, 1 sekretariatschef og 171 dommerfuldmægtigstillinger.

Af en undersøgelse om dommernes baggrund, foretaget i november 1993 til brug for domstolsudvalgets arbejde, fremgår, at 93 pct. af byretsdommerne uden for Københavns Byret tidligere har været ansat som dommerfuldmægtige i over 5 år, mens resten kommer fra andre ansættelser. Det fremgår endvidere, at 68 pct. af dommerne i Københavns Byret tidligere har haft ansættelse i Justitsministeriets departement i over 5 år, 26 pct. har tidligere været ansat som dommerfuldmægtige i over 5 år, mens 10 pct. har haft ansættelse ved politi- og anklagemyndighed i over 5 år.

I Østre Landsret var der pr. 1. april 1996 ansat 50 dommere. Heraf havde 35 en forudgående karriere i Justitsministeriet, mens hovedparten af de øvrige tidligere havde gjort tjeneste som dommerfuldmægtige. 2 var forud for udnævnelsen advokater. I Vestre Landsret var der pr. 1. april 1996 ansat 32 dommere. Heraf havde 14 tidligere gjort tjeneste i Justitsministeriet, og 15 havde forinden udnævnelsen til landsdommer været ansat som dommerfuldmægtig/rets-